

P7 Protocol problematische gezinssituaties

Voorwoord

Deze richtlijn is opgesteld als om praktische handvatten te geven naast de Meldcode Kindermishandeling en Huiselijk geweld. Dit protocol is ondergeschikt aan de Meldcode Kindermishandeling en Huiselijk geweld.

Bronnen:

Brochure "Als ouders uit elkaar gaan", Raad voor de Kinderbescherming, november 2017

<file:///H:/Downloads/brochure-als-ouders-uit-elkaar-gaan-2017.pdf>

Rijksoverheid, Raad voor de Kinderbescherming

Brochure "Gezag, omgang en informatie, Ministerie van Veiligheid en Justitie, februari 2017

<file:///H:/Downloads/Gezag+omgang+en+informatie+2017+februari+100096.pdf>

Informatie van de Rijksoverheid m.b.t. scheiding: <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/scheiden>

Achtergrond informatie

Na een scheiding houden beide ouders het ouderlijk gezag over uw kinderen. Dit geldt ook bij het beëindigen van het geregistreerd partnerschap als de man het kind heeft erkend. Beide ouders blijven verantwoordelijk voor de opvoeding en verzorging van uw kinderen.

Ouderlijk gezag door één ouder

Als ouders geen gezamenlijk ouderlijk gezag meer willen, kunnen zij de rechter vragen het gezag aan één ouder toe te wijzen. De rechter bepaalt wie van de ouders het gezag krijgt. Indien er sprake is van meer kinderen, dan bepaalt de rechter dit voor ieder kind apart. Ook een kind van 12 jaar of ouder kan de rechter vragen of één van de ouders het gezag kan krijgen.

De ouder die geen gezag (meer) heeft, houdt wel het recht op omgang met en informatie over het kind. Ook heeft hij of zij een onderhoudsplicht tot het kind 21 jaar wordt.

Mening van kinderen

Bij de vaststelling van het gezag moeten kinderen vanaf 12 jaar om hun mening worden gevraagd. Bij jongere kinderen is dit niet verplicht. Kinderen ouder dan 12 jaar ontvangen automatisch bericht van de rechtbank als de scheiding door de ouders is aangevraagd. Hierin staat wanneer hij of zij bij de rechtbank wordt verwacht. Het kind mag zelf beslissen of het gaat. Het kind mag de rechter vertellen wat hij of zij van bepaalde zaken van de scheiding vinden. Dit heet kinderverhoor of hoorrecht.

Kinderen jonger dan 12 jaar krijgen een uitnodiging als zij hierom bij de rechter hebben gevraagd.

Recht op omgang, informatie en consultatie

De ouder die het gezag niet (meer) heeft, heeft recht op omgang, informatie en consultatie. Kinderen en ouders hebben recht op omgang met elkaar, dat staat zo in de wet. De ouder die het gezag heeft over het kind moet de andere ouder op de hoogte houden van belangrijke zaken die met het kind te maken hebben. Bovendien moet de ouder die het gezag heeft de andere ouder raadplegen bij belangrijke beslissingen die het kind aangaan. De ouder die het gezag heeft is wel degene die beslist.

Beleid betreffende problematische gezinssituaties

Naar aanleiding van de problemen die pedagogisch medewerkers tegen komen bij echtscheiding binnen de groep hebben we een aantal richtlijnen opgesteld:

Algemene richtlijnen

- Als groepspedagogisch medewerker ben je er allereerst voor het kind en zijn gevoel van veiligheid.
- Zorg dat je betrouwbaar bent en kies niet openlijk partij. Het kind heeft dan de ruimte om ook over de andere ouder te praten. Het mag de andere ouder ook lief vinden. Op deze manier kun je het kind een veilige omgeving bieden. Het kan bij jou spelen en de zorgen misschien wel even vergeten.
- Werk niet mee aan een pedagogisch rapport. Kindercentra krijgen wel eens de vraag van de ouders om een pedagogisch rapport over het kind op te stellen. Dit rapport zou dan ten gunste van 1 ouder gebruikt kunnen worden bij de toewijzing van de kinderen door de rechter. Als pedagogisch medewerker kun je niet oordelen over de pedagogische kwaliteiten van de ouders thuis.

Richtlijnen betreffende het halen en brengen

- Leg tijdens de **intake** duidelijke afspraken vast vooral betreffende het halen en brengen en het zien van de kinderen. Als er geen duidelijke afspraken zijn kun je als pedagogisch medewerker de andere ouder niet verbieden het kind op te halen of te zien.
- De dagelijkse contacten lopen in principe via de verzorgende ouder. Dit is de ouder die het kind heeft aangemeld op het kinderdagverblijf/BSO.
- Wanneer de verzorgende ouder mondeling heeft aangegeven dat een ander het kind op komt halen dan wordt het kind aan de desbetreffende persoon meegegeven. Wanneer dit niet is aangegeven en iemand anders komt het kind ophalen dan krijgt die persoon het kind niet mee.
- Als een vader bijvoorbeeld zegt dat de rechter heeft bepaald dat de moeder het kind niet meer op mag halen, vraag dan naar de beschikking (uitspraak van de rechter) van de voorlopige voorziening. Hier moet instaan dat de moeder voorlopig niet voor het kind mag zorgen. Staat dit er niet in, of is er geen voorziening, dan kun je de moeder niet verbieden haar kind op te halen. Heeft de rechter inderdaad de zorg maar aan 1 ouder toegewezen, dan kun je in het uiterste geval de politie bellen wanneer de andere ouder het kind toch wil meenemen.
- Wanneer kinderen niet opgehaald mogen worden door een van beide ouders kunnen we geen garantie geven dat dit niet zal gebeuren. D.m.v. een gesprek met de ouder kan de pedagogisch medewerker proberen de betreffende ouder te weerhouden van het meenemen van zijn/haar kind. Lukt dit niet omdat er bijv. met geweld gedreigd wordt, dan wordt de ouder die de voogdij over het kind heeft zo snel mogelijk van de ontstane situatie op de hoogte gebracht.
- Geef een kind nooit mee aan een ouder die een agressieve of verwarde indruk maakt, ook al heeft die een beschikking van de rechter op zak. Tenzij de andere kinderen of pedagogisch medewerkers in direct gevaar komen als je weigert het kind mee te geven. Waarschuw daarna wel direct de politie!

Richtlijnen betreffende omgang, informatie en consultatie

- De niet-verzorgende ouder heeft recht op objectieve informatie over het kind. Als hij of zij daarnaar vraagt, ben je als kindercentrum verplicht te vertellen hoe het bijvoorbeeld met de gezondheid van het kind is.

Er zijn uitzonderingen op deze plicht. Zo hoeft iemand geen informatie te geven als:

- Hij in verband met een beroepsgeheim de informatie ook niet aan de andere ouder zou geven (b.v. een arts).
- Het geven van de informatie in strijd is met de belangen van het kind.

Wanneer is het geven informatie in strijd met de belangen van het kind

Voorbeeld: een kind verblijft op een geheim adres. De ouder zonder omgangsregeling wil graag het adres van het kind hebben en vraagt dit bij de kinderopvang. De pedagogisch medewerker zal weigeren de gevraagde informatie te geven. De ouder kan de rechter vragen om de informatie toch te mogen hebben. De rechter zal bepalen of dit wel of niet nadelig is voor het kind. De ouder kan ook een klacht indienen bij de externe klachtencommissie. Deze zal dan kijken of de informatie toch gegeven moet worden.

Bijlage beleid betreffende problematische gezinssituaties

Wat kun je als pedagogisch medewerker doen?

Kinderen die te maken krijgen met de scheiding van hun ouders hebben steun nodig. Mensen die dicht bij ze staan, kunnen die steun het best geven. Voor ouders in een echtscheidingssituatie is het heel moeilijk om hun kind de nodige steun te geven. Ze worden veelal zelf in beslag genomen door hun eigen emoties en allerlei praktische zaken die geregeld moeten worden. Ook voelen de ouders zich vaak schuldig omdat zij de oorzaak zijn van het verdriet en de verwarring van hun kind. Juist in deze situatie kan een pedagogisch medewerker een belangrijke steun zijn voor het kind. Dit kun je als pedagogisch medewerker doen door wat extra persoonlijke aandacht te geven, goed naar het kind te luisteren en er geen overdreven punt van te maken als het een tijdje minder goed gaat.

Enkele aandachtspunten voor pedagogisch medewerkers

- Het is van belang dat je als pedagogisch medewerker op de hoogte bent van de thuissituatie. Dit geeft het kind een veilig gevoel. Overleg met de ouder(s) hoe het kind het beste gesteund en opgevangen kan worden.
- Echtscheiding is ook voor ouders een ingrijpende gebeurtenis. Zij kunnen in deze situatie op zoek gaan naar steun en het is mogelijk dat zij die steun gaan zoeken bij de pedagogisch medewerker van hun kind. Als pedagogisch medewerker is het daarbij van belang dat je vooral op het belang van het kind blijft letten. Overleg met de ouders maar blijf dit doen met **het kind als invalshoek**. **Een pedagogisch medewerker is geen hulpverlener** en het behoort dan ook niet tot je taak (en verantwoordelijkheid) om ouders te begeleiden bij het oplossen van hun problemen. Wel kun je de ouders ondersteunen en adviseren over waar hulp voor ouders en/of kinderen te vinden is.
- Probeer geen partij te worden tussen de ouders. Dit kun je onder meer doen door goed op de hoogte te zijn over wat de ouders met betrekking tot het kind zijn overeengekomen. Bijvoorbeeld:
 - Mag het kind meegaan met de niet opvoedende ouder?
 - Behandel de informatie over de thuissituatie altijd vertrouwelijk.
 Overleg altijd met de ouders wat er wel en wat er niet aan de groep verteld kan worden.
- Voor sommige kinderen is een echtscheiding een hele opluchting: eindelijk is de spanning thuis doorbroken. Maak de situatie dus niet te snel te zwaar. Tot slot: Leidt niet automatisch alle problemen die het kind op het kindercentrum geeft terug op de echtscheiding. Blijf oog houden voor mogelijke andere oorzaken.

Adressenlijst Hulpverleningsinstanties

Zie Sociale Kaart bij de Meldcode Kindermishandeling en Huiselijk geweld